

SÁNCHEZ I CAMPOY, Eduard, amb la col.laboració de Sílvia Albizuri i Jordi Vilalta: *Excavacions arqueològiques al castell de Rubí. 1ª campanya: setembre 1986. Un assentament ibèric dels ss. V-IV a C.*— "Butlletí. Grup de col.laboradors. Museu de Rubí" (Rubí), IX, núm. 33 (març 1990), pàgs. 100-121, amb il.lustracions

La recerca i l'estudi de l'arqueologia i arquitectura dels castells catalans tant romànics com gòtics ha estat un tema oblidat pels historiadors. Però, per sort, aquests darrers anys, els castells han interessat a uns primers estudiosos, encara que a pocs, de moment. Per això hem d'agrair la tasca de recerca i publicació del castell de Rubí (Vallès Occidental) feta pels col.laboradors del Museu d'aquesta població.

Hem llegit amb tota atenció el resultat dels treballs arqueològics realitzats a l'entorn del castell de Rubí, i no ens ha sobtat la troballa d'una ocupació d'època ibèrica del "turó del castell". La successió del món ibèric i del medieval sense passar pel romà és una constant a Catalunya. Aquest encadenament l'hem de relacionar amb una tipologia de poblament condicionada per semblants situacions polític-militars i que no va produir-se durant la romanitat. El problema clau de la recerca, al nostre entendre, és si va produir-se o no una ocupació als segles X al XIII, relacionada amb l'articulació militar de la Marca. ¿Va edificar-se un castell a Rubí a l'època romànica? La gran dificultat és que els testimoniatges arqueològics medievals són pocs i pobres. L'estudi del castell, pensem, ha de fer-se en funció de l'arquitectura de les edificacions existents i només ho podem conèixer amb una recerca minuciosa del testimoniatge de l'arquitectura. Aquest estudi s'ha de fer paral.lelament al projecte arquitectònic per a la instal.lació del museu.

Aquesta recerca pensem que haurà de permetre poder considerar la possibilitat de l'existència del castell dels segles X al XII. El castell d'aquesta època seria una torre i no gaires construccions més, mancades de categoria arquitectònica.

Esperem i desitgem la continuïtat de la recerca arqueològica del castell de Rubí, i que aquest estudi es faci amb el sentit més ampli tant de treball d'excavació com d'estudi de l'evolució arquitectònica, a fi de poder fer una lectura acurada de la totalitat de la història del castell, que presenta característiques singulars i s'aparta de la planta clàssica del castell-palau gòtic, o, si es vol, de la casa gòtica ciutadana, d'unes proporcions més reduïdes.

Joan-F. Cabestany i Fort

* * *

URPÍ I CASALS, Rosa M. / RESINA NAVAS, Juan Antonio: *El castell i terme de Banyeres del Penedès, dels seus orígens al segle XIV.*— Ajuntament de Banyeres del Penedès.- Banyeres del Penedès, 1991.- 533 pàgs. amb il.lustracions

Aquest llibre és una obra que no hem d'incloure dintre el tradicional esquema metodològic de les monografies d'història local; és, pel contrari, una acurada recerca i estudi d'un període important de la història de la Marca del Penedès i la seva posterior trajectòria en la història de Catalunya. Ens hem de felicitar, en conseqüència, del fet que l'Ajuntament de Banyeres ha defugit el camí més fàcil, el d'esquemes historiogràfics coneguts i més acceptats en aquesta mena de llibres, editant un llibre d'aquestes característiques i que té la garantia d'una tasca feta per professionals de la recerca històrica.

Hem de valorar molt positivament l'aportació dels autors a un millor coneixement del període alt medieval: el pas del món tardo-romà al visigot i d'aquest al musulmà fins als inicis de la reconquesta (pre-romànic). El nostre criteri és que s'hauria de procurar establir uns nous esquemes cronològics per a algunes troballes o restes arqueològiques, que daten moltes vegades com a visigòtiques o pre-romàniques (segles VI a X) sense cap mena de garantia d'una successió que haurien d'estimar important per a segles que, com diuen els autors, tenen "un buit documental".